

JULIO CÉSAR E O SEU PERIPLO NÁUTICO EN AUGAS GALEGAS

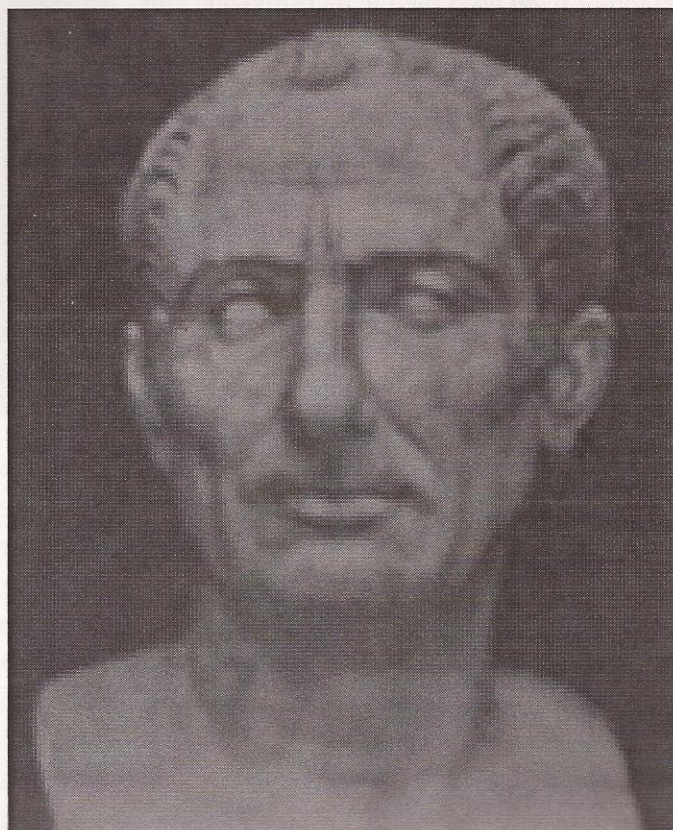
Por: J. Mª Mosquera G.

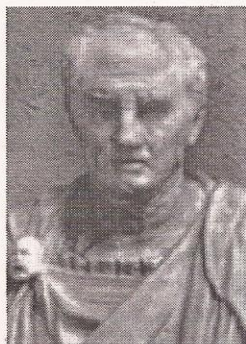
Nace no ano 100 a. de C. e é asasinado nos idus de Marzo do 44. Dicía que a súa familia descendía da deusa Venus e do rei Anco Marcio. É o primeiro persoeiro biografiado por Suetonio na súa obra "La vida de los Césares" que o describe coma un home dotado de grandes dotes, gandes virtudes e grandes vicios. Sobre a súa vida existen incontables relatos, ficticios uns, reais outros, pero do conxunto deles despréndese que foi un dos vida existen incontables relatos, ficticios uns, reais outros, pero do conxunto deles despréndese que foi un dos maiores e máis polifacéticos persoeiros que fixeron historia universal. Apresado polos piratas, César dicíalles que el valía moitos máis do que pedían polo seu rescate e ademais que os crucificaría unha vez fose ceibe, ameaza que os piratas tomaron a broma. Rescatado co pago de cincuenta talentos, César merca naves e inicia a persecución dos seus captores e non se deu tregua ata colgalos e despois crucificalos, segundo o prometido.

O seus inimigos políticos, acaso aqueles de menor enxeño, mortificano pola calvicie que dende a pubertade ocultaba cos poucos pelos que lle quedaban. Calounos cando o Sena do lle deu o dereito, por decreto, de cingirse constantemente unha coroa de loureiro. Outros acúsano de levar unha vida licenciosa como "o marido de tódalas mulleres e a muller de tódolos maridos", pero parece ser que a César, as acusacións sobre este temario traíanlle sen coidado. Casou tres veces e tivo relacións amorosas con moitas raíñas e damas da nobreza. Dos seus amores con Cleopatra naceu un fillo, Cesarión, ó cal recoñeceu, saltándose tódalas regras, causando un gran escándalo político e social. Como soldado pasou a formar parte da elite de xenios da escala militar, pola súa gran visión estratéxica e polos acertos tácticos nas batallas, deixándonos constancia diso. "De bello civili" compúñase de tres libros que narran as loitas sostidas contra Pompeyo pero as últimas campañas foron escritas por autores anónimos. Este labor literario foi criticado no seu tempo como deformadora da verdade pois daba a aparencia de que César estivo sempre de parte da orde, da xustiza e da constitución republicana. Desgraciadamente non consta a existencia de ningún escrito persoal seu sobre as campañas contra os lusitanos nin do seu periplo náutico polas rías galegas que tanto beneficio aportaron á súa carreira política.

César vai a España por primeira vez no ano 69 como cuestor da Ulterior, cuxo cargo principal era o de

recadador de impostos. Aquí entra en contacto con ricas familias romanas asentadas na Bética, nacente nel anhelos de grandeza que exterioriza en Cádiz ó ver, nun templo dedicado a Hércules, a estatua do conquistador Alejandro. Nesta cidade monta un cabalo indómito que tiña a particularidade de ter as pezoñas, segundo Suetonio, dixitadas ó igual que a man dun home. Este feito é considerado polos augures como o prognóstico dunha próspera fortuna para o seu xinete. César profesou grande cariño a este cabalo fundíndoo nunha estatua de bronce colocándoa diante dun templo. Á vista das actuacións seguidas por César nos destinos de cuestor e propretor da Ulterior, todos estes relatos tivo que crealos e expandido o mesmo César co ánimo de atraerse ós comerciantes béticos, entre os que estaban os Balbo, tío e sobriño, ricos banqueiros, que o mesmo Cicerón, no 56, saíra en defensa dos seus dereitos cidadáns e económicos no seu "Pro Balbo". Os amigos de César pñeno ó corrente do latrocinio que facían os lusitanos nas súas correrías ó longo e ancho do territorio bético e consecuentemente

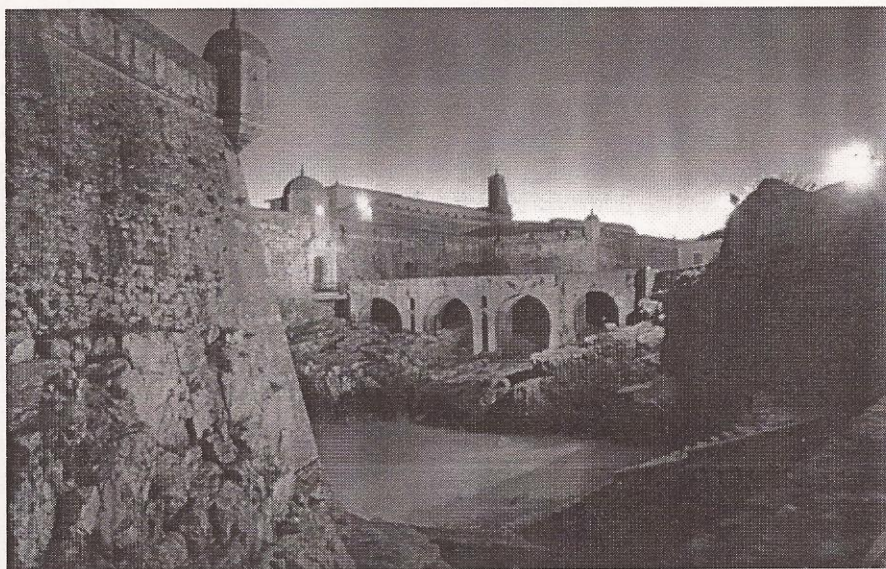
todas estas tribos lusitanas terían que estar en posesión de enormes cantidades de ouro e prata. A ambición esporea a César xa que a súa carreira política quedaría facilitada se se apoderase desas riquezas, non só coa obrigación de aumentar o erario público senón tamén o seu propio para mercar a

vontade dos senadores e do pobo romano. Como se verá na segunda vida de César á península no 61, parece quedar claro que durante esta cuestura, César e os Balbo, desenrolaron un plan de operacións contra os lusitanos con inicio en Cádiz e final en Brigantium. O plan deberá ser executado polo propio César, mentres que os Balbo se encargarán do financiamento, recruta de tropas de apoio e creación dunha escuadra composta de grandes naves comerciais, adaptadas coma naves de combate e transporte de tropas, para embarcar nelas un grande botín de guerra e establecer, dunha vez por todas, o dominio romano sobre as vías de comunicación do comercio marítimo que viña realizándose dende séculos atrás ó longo da costa atlántica. É dicir, o plan modélase coma unha operación anfibia de conquista, de asentamento e de enriquecementos persoais.

Finalizada a cuestura no 68 e de volta a Roma, César entrégase á loita política con personaxes tales como Pompeyo e Craso, cos que formará o primeiro triunvirato. Terá que sortear a extraordinaria, ás veces intrigante, elocuencia dun Cicerón ou a insubornable dun Catón. Da conxuración de Catilina non sairá ilesa a súa reputación e incluso a súa vida correrá grave perigo. O feito é que, no 62, consegue ser nomeado pretor e cumprido o ano de mandato, é enviado de novo á Ulterior como propretor con mando en tropa. Comezaba así a execución do plan trazado anos atrás cos Balbo. Antes de poder saír de Italia, César, espléndido como era, estaba endebedado ó máximo e os acredores impedíanlle abandonar Roma. O propio César lamentábase dicindo que necesitaba moitos millóns para non ter nada. Gracias a que o avala Craso - rico herdeiro da fortuna que o seu pai

fixo en Cádiz comerciando por mar con Galicia pode César saír cara ó seu destino. Estando en camiño, contan que ó pasar por unha pobre aldea das Galias, falando cos amigos de se existiría a ambición entre aquelas miserables xentes, comentou que “preferiría se-lo primeiro nesta terra infeliz que o segundo en Roma”.

Chega por terra a Cádiz a mediados do 61 en onde se lle unen ás súas tres lexións as tropas reunidas polos Balbo. Inicia a subida, cuns vintecinco mil homes cara ó interior de Portugal e no monte Herminio (Serra da Estrela) inicia as escaramuzas cos lusitanos que se negan a vivir no val e dedicarse ós labores de labrantío e pastoreo en lugar de dedicarse a roubar ós seus veciños. Unha e outra vez os herminios foxen e enfróntanse ós romanos. Nunha destas fuxidas os herminios refúxianse nunha illa e algúns soldados de César desembarcan nela, pero son rexeitados e ó intentar reembarcar atopan as barcas afastadas da orela por subir a marea. Os soldados son mortos polos herminios

a excepción dun tal Lucio Esceva, que aínda ferido, fuxe e logra regresar a nado ó litoral onde César premia a súa fazaña. Este feito provocou nos historiadores un grande interese por saber de que illa se trata. As que se barallan como posibles son: Peniche, Cíes e Baiona. Peniche, o gran no nariz do contorno portugués, non é realmente unha illa, senón unha península pequena e plana, de 34 metros de altura, por 1 milla de ancho e 2 millas de longo en sentido leste - oeste. Está unida ó litoral por un istmo de area, dunha milla de longo por media de ancho, tan baixo

que o cobren as grandes mareas con ventos duros do sur e do norte. O seu extremo occidental acaba no cabo Carvoeiro. A cinco millas e media de Peniche atópanse as Berlingas, que hai que descartar pola súa lonxanía e carencia de auga. O mesmo que as máis afastadas de Farilhoes e as Estelas. De toda esta exposición debe seleccionarse a Peniche como o refuxio dos herminios. ¿De onde saíron as embarcacións para levalos, se supoñemos que o fixeron en grande número e cos aprestos necesarios á situación? A corrente e a ondada do fondo son intensos e a isto hai que engadir o acoso dos seus perseguidores. O envío duns poucos lexionarios, parece indicar, por outro lado, que os refuxiados non eran moitos, polo que a reacción de César solicitando o auxilio da escuadra de Cádiz é improcedente a non ser que con iso se buscasse un pretexto para seguir adiante coa seguinte parte do plan concibido.

As rochosas Cíes non poderían manter a un elevado número de refuxiados polos seus escasos recursos. Por último, a illa situada en Baiona sería o pequeno promontorio do castelo de Monte Real sen a actual franxa de area e por elo sonlle de aplicación consideracións similares ás expresadas para Peniche. Estraña que os herminios elixisen tales refuxios para soportar un asedio, a non ser que o fixeran coa vontade, habitual naqueles tempos, de realizar un suicidio colectivo antes de converterse en escravos dos romanos. En consecuencia, debe entenderse que este feito debeu de ser de pouca monta, quizais unha pequena escaramuza, pero que os xenerais romanos se compracían en esaxeralos nos seus partes oficiais co fin de seguir mantendo a atención e recoñecemento de roma e gañar os honores do trunfo.

Concluída esta fase de sometemento co envío da escuadra gaditana, César embarca nunha das naves e entra polas rías galegas, pacificando e asentando tropas. Tres cepos de chumbo, de 200 quilos de peso cada un, pertencentes áncoras romanas, atopáronse nas proximidades da costa de Bueu. ¿Pertencerán a algunha nave deste periplo náutico de César? Quizais, algún día non moi remoto, alguén se interese polo asunto.

As tribos galegas van confluindo cara o norte á espera de presenta a grande batalla en Brigantium, rica

cidade e emporio do estano. Non se sabe con exactitude se parte do exercito cesariano confluía por terra cara Brigancio. As fontes din que era o embarcado na escuadra o encargado de baterse, pois o seu xeneral ía nel.

Na espera, as tropas indíxenas escoitan un grande clamor procedente da costa producido polos berros dos remeiros e dotacións embarcadas seguindo o compás que marca o cómitre. Ó aparecer pola boca de acceso grande número de naves e ademais de gran tamaño, as tribos galaicas entenden que o prudente é non combater a tan forte inimigo e sabiamente o reciben con grandes mostras de amizade. César, como fixeron e farán sempre os conquistadores, intercambia bagatelas - hoxe en día son chokolatinas - por ouro e dálles o trato de aliados de Roma.

César retorna á metrópole a mediados do 60, incluso sen esperar relevo. Nun ano, converteuse nun home rico. De volta a roma a imaxe de César é a dun home seguro de si mesmo. Con prodigalidade excesiva obtén o seu primeiro consulado, produce un golpe de estado co triunvirato, despois conquista as Galias, logo é corresponsable dunha guerra civil, chega a dictador perpetuo, incluso a ser un pouco emperador pero non chega a ser rei por culpa dos idus de Marzo do ano 44. César pecha coa súa morte a época republicana e abre a imperial con Augusto, o seu herdeiro. Todo isto o conseguiu no seu periplo náutico por augas galegas. Nin máis nin menos.

